

JAN KŘIPAČ / 29. 8. 2016

Klec pro dva

Hořká romance *Klec pro dva* patří k pozapomenutým filmům šedesátých let. Přitom byla jednou z mála příležitostí, kdy mohl naplno uplatnit svůj herecký talent Vladimír Menšík.

Foto: Státní fond kinematografie

Dalším pozoruhodným faktem je, že Menšík u filmu figuroval také jako autor námětu. Vymyslel postavu osamělého starého mládence, jehož život se postupem času smrskl do každodenní jednotvárné rutiny.

„Prostě mne zajímal chlap, který chodí do práce, tam dělá, nezná a nemůže znát nic jiného, pak se staví někde s ešusem pro večeři a jde domů. Dělá to celý život. Když jsem tohle vyprávěl Jardovi (režiséru Jaroslavu Machovi – pozn. red.), tak se mu to líbilo. Sedli jsme si tedy vždycky po fotbale někde na pivo a povídali si přitom, co by tam vlastně mělo být. Bylo to takové dětské hraní s kostkami, kdy jsme si pro zábavu sestavovali obrázek něčeho, čemu jsme rozuměli. Ale jednoho dne hra skončila. A Jiří Karásek začal všechno sepisovat, Jaroslav Mach převzal režii. Ten chlap od výtahu mi ovšem zůstal. Hraji ho a mám dojem, že vlastně o něm vím víc, než bych měl,“ [1] přibližoval okolnosti vzniku filmu Menšík.

Během psaní scénáře získala postava čtyřicátníka Čendy, přežívajícího od šichty k šichtě, přesnější kontury. Po předčasné smrti otce nastoupil rychle do práce v papírenském skladu, aby se mohl postarat o nemocnou matku. Pro svou dobrosrdečnou povahu ji nikdy nesvěřil do péče lékařů a zároveň se kvůli vrozené stydlivosti nedokázal seznámit s ženami a oženit. Jeho fádňí dny naruší až náhodné setkání s dívkou, která je Čendovým pravým opakem: kurážná, spontánní, živá. Naivní muž však netuší, jaké jsou skutečné motivy dívčina zájmu o něj...

Komplikovaná postava skýtala pro Menšíka možnost, jak se vymanit z lehce načrtnutých figur, které ve filmech většinou představoval. Filmová kritika tuto změnu přivítala, i když snímku vytýkala slabší dějovou konstrukci. Jiří Hrbas například ve *Filmu a době* napsal, že „Menšík hrál dosud originální a svérázné postavičky, které sice měly u diváků úspěch a ohlas, ale herecky byly jednostranné. Šlo spíše o typy. A najednou Jaroslav Mach objevuje u Menšíka ryzí, osobité komediální herectví, které má hloubku a bohatý rozsah. Ukazuje se, že je to herec nejen vyzrálý, ale podivuhodně barvitý, jehož prostředky jsou košaté i plastické.“ [2]

Luboš Bartošek si ve *Filmovém přehledu* zase v souvislosti s herectvím všiml žánrového posunu od ryzí komedie k tragikomedii a dramatu: „Je to zcela odlišná postava od těch, jaké až dosud Menšík ztvárňoval. Vidíme v ní seriózní pokus o přechod od filmové komiky k charakternímu herectví, který dopadl nad očekávání dobře.“ [3]

Snímek, který se natáčel v hostivařských ateliérech na podzim 1967, měl premiéru 6. března následujícího roku. Vladimír Menšík pokračoval ve spolupráci s Jaroslavem Machem i nadále, avšak podobně výraznou, charakterově bohatou a herecky procítěnou postavu již v těchto filmech nezopakoval.

Klec pro dva bude uvedena na televizním kanálu CS film ve středu 31. srpna v 18 hod.

Klec pro dva (ČSSR 1967), režie: Jaroslav Mach, scénář: Jiří Karásek, Jaroslav Mach, kamera: Josef Hanuš, hudba: Štěpán Lucký, střih: Zdeněk Stehlík, zvuk: Roman Hloch, hrají: Vladimír Menšík, Consuela Morávková, Jaroslav Marvan, Marie Rosůlková, Pavel Landovský, Jiří Kodet a další. 85 min.

Poznámky:

[1] Měšťan, Vojtěch, *Klec pro dva*. *Kino* 1967, r. 22, č. 19 (21. 9.), s. 9.

[2] Hrbas, Jiří, Jaroslav Mach. Tvůrce všech žánrů. *Film a doba* 1972, r. 18, č. 12, s. 630.

[3] BK [Luboš Bartošek], Klec pro dva. *Filmový přehled* 1968, č. 7 (19. 2.)